

ÇOK DAHA SÜRATLİ OKUYABİLİRSİNİZ

II

Mehmet ÖZCAN*

sonra hızla pencerenin içine getirerek okumak ve tekrar kapatmaktır.

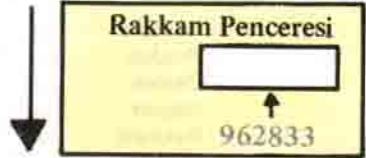
- Temmuz sayısındaki yazımızda süratli okuma yöntemlerinden bahsetmiştik. Bu sayıda da şahsî çabalarınızla okumanızı geliştirebilmenize yardımcı olabilecek bazı yöntemlere değineceğiz.

Süratli okuma seminerlerinde tachistoscope cihazı ile yaptığımız göz egzersizlerini, ferdi çalışma için özel olarak dizayn ettiğimiz "göz çalışması kartı" ile yapabilirsiniz. Bu kartı kullanarak gözümüzün kötü alışkanlıklarını ortadan kaldırmaya çalışacağız. Bunlar, gözün her kelimenin başına bakması, heceleyerek okuma, birden fazla kelime görememe alışkanlıklarıdır. Bu çalışma ile, gözümüz rakam, kelime veya 2-3 kelimelik cümlelerin hep ortasına bakarak okumamıza yardımcı olacak, ayrıca okuduklarımızı algılama hızımız artacaktır ("Nihayet" kelimesini, kelimenin ortasında yer alan "ha" harflerine bakarak okumak, 962833 rakamını "28" rakamlarına bakarak okumak, "Bugün hava güzel" cümlesini "hava" kelimesine bakarak okumak gibi). Göz çalışması kartı üç pencere ihtiva etmektedir. Her pencerenin üzerinde de hangi çalışma için kullanılacağı yazmaktadır. Kartımızla deminki örneğimizi okumak istersek :

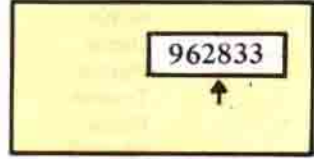

1- Kartınızdan rakam penceresini bulunuz.

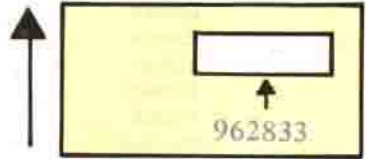
2- Kartınızı rakamlar tablosundan okumak istediğiniz rakamın bir satır üstüne, rakamı örtecek şekilde yerleştiriniz. Amacımız önce rakamı kapatmak

3- Kartınızı hızla aşağıya çekerek rakamı pencerenin içine getiriniz.

4- Rakamı süratle okuyarak kartınızı yukarı çekiniz. Böylelikle kart ilk konumuna gelmiş ve rakam kartın altında kalmış olacaktır.

5- Okuduğunuz rakamı tabloda yanındaki noktalı boşluğa yazınız.

Aşağıda 50 adet rakam yer almaktadır. Her rakamı kartınızı hızla kullanarak okuyup yanına gördüğünüz rakamı yazınız.

RAKAMLAR

979 ...	6000	20200	600200
898 ...	7007	30800	304400
119 ...	3939	04304	102210
125 ...	4012	57302	402266
383 ...	0245	48218	241608
453 ...	8399	20739	428213
579 ...	3669	72014	302116

* Eğitim Uzmanı, YGM Genel Müdürü

632 ...	9148	30984	953983
892 ...	8109	21636	618495
379 ...	4083	82104	578342
428 ...	7236	93452	742132
752 ...	8418	48315	974328
...	144204
...	350412

Bu egzersizdeki başan yüzdenizi bulmak için, okuduklarınızla yazdıklarınızı karşılaştırıp, hatalı gördüğünüz rakamları sayarak ikiye çarpınız, yüzden çarpınız 100 - (Hata sayısı x 2).

Rakamlarla çalışmayı hızınızı azaltmadan, başan yüzdenizi % 95'in üzerine çıkarana kadar sürdürünüz.

Aşağıdaki kelimelerle olan çalışmayı da kartınızdaki kelime penceresini kullanarak yapınız.

KELİMELER

Bora	Tahmin
Ayr	Paspas
Masa	Destek
Bana	Gayret
Moda	Rakkam
Müze	Şişman
Fiçı	Alacak
Ulak	Makina
Vadi	Kasvet
Ökse	Küllük
Nane	Dantel
Şike	Pijama
Üzüm	Tokmak
Halı	Piknik
Erik	Kaymak
Bale	Dalgıç
Saka	Cemile
Meze	Macera
Seda	Pekmez
Bade	Dakika
Alev	Pancar
Midi	Külhan
Lâle	Teneke
Şişe	Tuzluk
Müge	Domino

Cümlelerle olan göz çalışmasını ise kartınızdaki cümle penceresini kullanarak yapınız.

CÜMLELER VE CÜMLECİKLER

İyi haber	Dün İzmir'e gitti
Kötü gün	Uçak denize düştü
Çok güzel	Sana hiç kızmam
Bekâr Kız	Çok acı çekti
Vahşi at	Kedi miyav dedi
Öz konuş	Hep böyle gidecek
Güler yüz	Mehtap çok güzel
Az tatlı	Deniz çok sıcak

Zeki çocuk	Bana su ver
Acı biber	Bilim kurgu filmi
Beyaz gül	İyi niyetli kız
İyi oyun	Kötü bir gün
Harika çocuk	İyi bir film
Tatlı kız	Ne güzel küpe
Eskimiş kelime	Değerli bir taş
Hızlı oku	Çok uzun saç
Hava kararı	Saçma bir olay
Parçalı bulutlu	Katı bir insan
Çok sıcak	Kibar bir kadın
Çok kuvvetli	Çok fazla ışık
Kadın başkan	Ne güzel gün
İmkân doğdu	Harika bir deniz
Doktor oldu	Dâhi bir insan
Okuma yöntemi	Ne güzel koku
Sıcak temmuz	Soğuk bir tip

Rakamlarda hesapladığınız şekilde, kelimeler için de başan yüzdenizi hesaplayabilirsiniz. Kartınızı kullanarak, muhtelif kitap ve dergilerle bu çalışmayı sürdürünüz ve başan yüzdenizi % 90'a çıkarmaya çalışınız. Bu şekilde göz bir bakışta birden fazla kelime görmeye alışacak, okuma süreniz de bu oranda artacaktır.

ATLAYARAK OKUMAK

Atlayarak okumak her kelimeyi, her cümleyi okumadan yazıyı anlayarak bitirmek demektir. Hızlı okuma alışkanlığını kazanan kişiler zaten fark etmeden bazı kelimeleri, hatta kelime gruplarını atlayarak okurlar. Normal bir insanın her kelimeyi okuyarak ulaşabileceği maksimum okuma hızı 500 kelime/dakika'dır. Atlayarak okunduğunda ise, okuma hızı sayfa çevirme hızı ile sınırlıdır. Şimdi isterseniz zaman tutarak ufak bir deneme yapalım. Aşağıdaki paragrafı okumaya başladığınızda saatinizin saniyesini bir kenara kaydediniz. Parça bitince tekrar zamanı yazarak aradaki farktan yazıyı kaç saniyede okuduğunuzu bulunuz. Paragrafta normal bir yazı düzeyi değil, kelimeleri dağınık olarak görüyorsunuz (boşluklar okunmadan geçen kısımlardan kaynaklanmaktadır).

Ağustos gecesi, saat 2 adam, Kumkapı'da meyhaneden çıktı arabasına bindi. süratle yol almaya başladı. Trafik polisi sarhoş sürücüyü başka arabaya çarpıp 6 kişiyi hastanelik ettikten sonra yakalayabildi.

Şimdi tekrar zaman tutarak aşağıdaki parçayı okuyunuz.

Sıcak bir Ağustos gecesi, saat 2 idi. Bej perdesülü bir adam, Kumkapı'da salaş bir meyhaneden yalpalayarak çıktı ve arabasına bindi. Araba kükreyerek Yeşilköy tarafına doğru fırladı ve saatte 120 km süratle yol almaya başladı. Trafik polisi bu çılgın sarhoş sürücüyü, ancak bir başka arabaya çarpıp 6 kişiyi hastanelik ettikten sonra yakalayabildi.

İNSAN IŞINLANABİLİR Mİ?

Televizyonda ve çizgi filmlerde spekülâtif bir tarzda gerçek dışı olarak kullanılan "ışınlama" olayı bilimsel bir gerçekten kaynaklanmaktadır. Olay, "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" özdeyişini doğrular gibidir. Bu spekülasyonun altında yatan bilimsel gerçek Fransız Fizikçisi deBroglie'nin 1924 yılında ortaya attığı bir hipotezdir. deBroglie, belki de ışıktaki ikilem konusundan ilham alarak, cisimlerin hızlandırıldıklarında dalgaya dönüşeceği hipotezini ortaya atmıştır. Bu hipoteze göre kütle (yani madde) hız kazanırken, parçacık karakterinden kayıplara uğramaktadır. Bu madde-

dalga dönüşümünün formülünü deBroglie, $\lambda = \frac{h}{mv}$ şeklinde vermiştir. Burada m = kütle, v = hız, h = Planck sabiti ve λ da oluşan **madde dalgasının** dalgaboyudur. Hızlanan kütleli deBroglie hipotezine göre dönüştüğü dalga karakter olarak doğrulandı. Bu deneylerde hızlandırılmış elektronlar ince kristal filmlerden geçirilerek saçılmaya uğratıldığında, filmin arka tarafından dalga karakterine özgü difraksiyon desenleri elde edildi. Yani, ince film üzerine düşen hızlandırılmış elektron demetindeki elektronların artık birer tanecik olmaktan çıkıp-büyük oranda-madde dalgasına dönüştüğüne hükmedilmektedir. Halbuki elektronlar, durgun kütleleri 9.11×10^{-28} gram olan taneciklerdir. O halde hızlanan her cisim parçacık karakterini kaybetmeye ve dalga karakteri ve görünümünü kazanmaya başlar, denebilir. Bir taneciğe

DeBroglie'nin madde-dalga dönüşüm hipotezi 1927 yılında G.P. Thomson ve başkaları tarafından, elektronları hızlandırarak deneyel olarak doğrulandı. Bu deneylerde hızlandırılmış elektronlar ince kristal filmlerden geçirilerek saçılmaya uğratıldığında, filmin arka tarafından dalga karakterine özgü difraksiyon desenleri elde edildi. Yani, ince film üzerine düşen hızlandırılmış elektron demetindeki elektronların artık birer tanecik olmaktan çıkıp-büyük oranda-madde dalgasına dönüştüğüne hükmedilmektedir. Halbuki elektronlar, durgun kütleleri 9.11×10^{-28} gram olan taneciklerdir. O halde hızlanan her cisim parçacık karakterini kaybetmeye ve dalga karakteri ve görünümünü kazanmaya başlar, denebilir. Bir taneciğe

Birinci parça 29 kelime, ikinci ise 54 kelimedir. 2 parçayı okurken tuttuğunuz zamanları mukayese ederseniz, hemen hemen aynı yarıya olduğunu göreceksiniz. 54 kelimelik bir yazının sadece 29 kelimesini okuyarak ne demek istediğini anladınız, değil mi? Bu da bize her kelimeyi okumadan anlayabileceğimizi ve büyük ölçüde zaman kazanacağımızı göstermektedir.

Atlayarak okumayı önce gazete haberlerinden,

tam bir dalga karakteri kazandırmak için onu ışık hızına ($c = 3 \times 10^8$ m/s) erişirmek gerekir. Bu da çok fazla enerji gerektirir.

Çevremizde pek çok cisim hareket halinde olmasına rağmen biz onları hep kütle (tanecik) olarak algılıyoruz, dalga karakterini göremiyoruz, algılayamıyoruz, neden? Bu soruya verilebilecek en net cevap, çevremizdeki cisimlerde, hızlarından dolayı dalgaya dönüşümün çok az oranda oluşmasıdır. Yani çevremizdeki hızlar ışık hızının yanında ihmal edilebilecek kadar küçüktür. O nedenle hareketli otomobil, tren, uçak, kuş, taş için hâlâ başat (dominant) karakter, tanecik karakteridir. Bir taş parçasına yeterince büyük hız (ışık hızına yakın) kazandırarak cam pencereden dışarıya atılsa, deBroglie hipotezine göre camı kırmadan geçmesi beklenir. Ancak insan gücü ile fırlatmalarda yeterince hız verilemeyeceği için ve başat karakter hâlâ parçacık karakteri olacağı için cam kırılır (Okuyucularımızın böyle bir deneme yapmaları önerilir).

Doğada ışık hızı ile giden yegâne parçacıklar **foton** denen ışık enerjisi paketleridir. Bu sebeple fotonlarda hem **dalga** hem de **tanecik** karakteri aynı oranda belirgindir. Bu özelliğinden dolayı fotonlara İngilizcede **dalga** ve **tanecik** kelimelerinin hecelerinden türetilmiş yeni bir ad, **wavicle** (= wave + particle) denmektedir. Türkçede henüz bu yeni kelimeye bir karşılık bulunmamıştır.

İnsanın ışınlanmasında durum yine aynıdır. Zira insan da konumuz açısından büyüğe bir kütleli ibarettir. İnsanı hızlandırmak için daha çok enerjiye ihtiyaç vardır. İnsanın, hızlandırılarak deBroglie madde dalgasına dönüşmesinde organizme çok büyük yapı değişikliğine uğrayacağından, onu yavaşlatarak tekrar eski haline dönüştürmek imkânsiz olsa gerek. Yavaşlatma olayında ancak o insanın kütlelerine eşit bir kütle miktan elde edilir. Elde edilen o kütleli orijinal insana benzemeyeceğini düşünmek en akılcı yoldur. Ancak bilimsel gelişmeler, ileride dönüşümü her iki yönde tersinir olarak belki kontrol edebilirse, dalgaya dönüşmüş insandan tekrar o orijinal insana varmak mümkün olabilir.

Fizikte popüler bir konu olan **ışınlama** olayını bugünkü bilgiler ışığında açıklamaya çalıştık. Küçük kitelli parçacıklarla (temel parçacıklarla) olay bilimsel olarak gerçekleştirilmiştir. Ancak televizyonda veya bilim-kurgu filmlerinde gösterildiği gibi insanların ışınlanması imkânsiz gibidir. Ancak insanoğlunun düşünmesinin sınırı olmayışı gerçektir, güzeldir.

sonra da başka yazılarda deneyerek zamanla sadece gerekli kelimeleri okuyarak anlama alışkanlığını kazanacaksınız.

Süratli okuma, kişinin konuya inanarak üzerinde devamlı çalışması ile kazanabileceği, çok yararlı ve zamandan büyük ölçüde tasarruf sağlayan bir alışkanlıktır. Bu konuya devamlı ve yeterli zaman ayırmanızı tavsiye eder, başarılar dileriz. □